

РЕСПУБЛИКА ТАТАРСТАН
ЧЕРЕМШАНСКИЙ
МУНИЦИПАЛЬНЫЙ РАЙОН
СОВЕТ БЕРКЕТ-КЛЮЧЕВСКОГО
СЕЛЬСКОГО ПОСЕЛЕНИЯ
УЛИЦА ЛЕНИНА, ДОМ 76 «а»
СЕЛО БЕРКЕТ- КЛЮЧ, 423106

ТАТАРСТАН РЕСПУБЛИКАСЫ
ЧИРМЕШӘН МУНИЦИПАЛЬ РАЙОНЫ
БӘРКӘТӘ АВЫЛ ЖИРЛЕГЕ
СОВЕТЫ

ЛЕНИН УРАМЫ, ЙОРТ 76 «а»
БӘРКӘТӘ АВЫЛЫ, 423106

тел./факс email: +7(84396) 2-64-66;
Berk.Cmn@tatar.ru

ТАТАРСТАН РЕСПУБЛИКАСЫ
ЧИРМЕШӘН МУНИЦИПАЛЬ РАЙОНЫ
БӘРКӘТӘ АВЫЛ ЖИРЛЕГЕ
СОВЕТЫ

№ 72

15 апрель 2015 ел

КАРАР

**Татарстан Республикасы Чирмешән муниципаль районы
«Бәркәтә авыл жирлеге» муниципаль берәмлеге Уставына
үзгәрешләр һәм өстәмәләр кертү турында**

«Россия Федерациясендә жирле үзидарә оештыруның гомуми принциплары турында» 2003 елның 6 октябрдәге 131-ФЗ номерлы Федераль законның 44 статьясы, «Татарстан Республикасында жирле үзидарә турында» 2004 елның 28 июлендәге 45-ТРЗ номерлы Татарстан Республикасы Законының 7 статьясы нигезендә Татарстан Республикасы Чирмешән муниципаль районы Бәркәтә авыл жирлеге Советы **КАРАР КАБУЛ ИТТЕ:**

1. «Татарстан Республикасы Чирмешән муниципаль районы Бәркәтә авыл жирлеге» муниципаль берәмлеге Уставына үзгәрешләр һәм өстәмәләр кертү турында» карар проектын беренче укылышта хупларга һәм гавами тыңлауларга чыгарырга

2. Мәгълүмати стендта урнаштырырга:

- Татарстан Республикасы Чирмешән муниципаль районы Бәркәтә авыл жирлеге Советының әлеге карары «Татарстан Республикасы Чирмешән муниципаль районы Бәркәтә авыл жирлеге муниципаль берәмлеге Уставы проекты турында».

- «Татарстан Республикасы Чирмешән муниципаль районы Бәркәтә авыл жирлеге муниципаль берәмлеге Уставына үзгәрешләр һәм өстәмәләр кертү турында» Татарстан Республикасы Чирмешән муниципаль районы Бәркәтә авыл жирлеге Советы карары проекты (1 нче кушымта);

- Татарстан Республикасы Чирмешән муниципаль районы Бәркәтә авыл жирлеге Советының «Татарстан Республикасы Чирмешән муниципаль районы Бәркәтә авыл жирлеге муниципаль берәмлеге Уставына үзгәрешләр һәм өстәмәләр кертү турында» гы карары проектына карата гражданның тәкъдимнәрен исәпкә алу тәртибе (2 нче кушымта);

- «Татарстан Республикасы Чирмешән муниципаль районы Бәркәтә авыл җирлеге муниципаль берәмлеге Уставына үзгәрешләр һәм өстәмәләр кертү турында» Татарстан Республикасы Чирмешән муниципаль районы Бәркәтә авыл җирлеге Советы карары проекты буенча ачык тыңлаулар үткөрү тәртибе (3 нче кушымта).

3. Татарстан Республикасы Чирмешән муниципаль районы Бәркәтә авыл җирлеге Советының «Татарстан Республикасы Чирмешән муниципаль районы Бәркәтә авыл җирлеге муниципаль берәмлеге Уставына үзгәрешләр һәм өстәмәләр кертү турында» гы карары проекты буенча ачык тыңлаулар 2015 елның 15 маенда 15.00 сәгатәтә түбәндәге адрес буенча узачак: Бәркәтә авылы, Ленин урамы, 76 а йорт.

4. Татарстан Республикасы Чирмешән муниципаль районы Бәркәтә авыл җирлеге Уставына кергән тәкъдимнәрне, үзгәрешләрне һәм өстәмәләрне исәпкә алу, гомумиләштерү һәм карау буенча эшче төркем төзергә:

Гайнанова Гөлфания Хәниф кызы - Татарстан Республикасы Чирмешән муниципаль районы Бәркәтә авыл җирлеге башлыгы.

Дәүләтшина Рәмзия Салихҗан кызы - Татарстан Республикасы Чирмешән муниципаль районы Бәркәтә авыл җирлеге башкарма комитеты җитәкчесе урынбасары.

Гыймранова Гүзәл Минәхмәт кызы - Бәркәтә авыл җирлеге Башкарма комитетының әйдәп баручы белгече.

5. Чирмешән муниципаль районы Бәркәтә авыл җирлеге советының эшче төркеме, халык алдында әйтелгән һәм фикер алышу барышында кергән тәкъдимнәрне исәпкә алып, карар проектын эшләп бетерергә һәм авыл җирлеге Советы сессиясенә карауга кертергә тиеш.

6. Әлеге карарның үтәлешен тикшереп торуну Чирмешән муниципаль районы Бәркәтә авыл җирлегенә йөкләргә.

Бәркәтә авыл җирлеге башлыгы, Совет рәисе

Г.Х. Гайнанова

1 нче кушымта
Татарстан Республикасы
Чирмешән муниципаль районы
Бәркәтә авыл жирлегә Советы
караына
15 апрель, 2015, № 72

Татарстан Республикасы Чирмешән муниципаль районы Бәркәтә авыл жирлегә Уставына үзгәрешләр

1. Татарстан Республикасы Чирмешән муниципаль районы Бәркәтә авыл
жирлегә Уставына үзгәрешләр һәм өстәмәләр кертергә:

**1. 5 статьяның 1 өлешен «Жирлекнең жирле әһәмияттәге мәсьәләләрен
яңа редакциядә бәян итәргә»:**

«1. Жирлекнең жирле әһәмияттәге мәсьәләләренә түбәндәгеләр керә:

1) жирлек бюджеты проектың төзү һәм карау, жирлек бюджетың раслау һәм
үтәү, аның үтәлешен контрольдә тоту, жирлек бюджеты үтәлеше турындагы
хисапны төзү һәм раслау;

2) жирлекнең жирле салымнарын һәм жыемнарын билгеләү, үзгәртү һәм юкка
чыгару;;

3) жирлекнең муниципаль милкендәге мөлкәтенә ия булу, аннан файдалану
һәм эш итү;

4) жирлекнең торак пунктлары чикләрендә беренчел яңгың куркынычсызлыгы
чараларың тәмин итү;

5) жирлек халкың элементә, жәмәгать туклануы, сәүдә һәм көнкүреш хезмәте
күрсәтү белән тәмин итү өчен шартлар тудыру;

6) жирлек халкың мәдәният оешмалары хезмәтләре белән тәмин итү һәм ял
оештыру өчен шартлар тудыру;

7) жирлек территориясендә физик культура һәм массакүләм спортны үстерү
өчен шартлар булдыру, жирлекнең рәсми физкультура-сәламәтләндерү һәм спорт
чараларың үткәрүне оештыру;

8) жирлекнең архив фондларың формалаштыру;

9) жирлек территориясен төзекләндерү кагыйдәләрен раслау, шул исәптән
биналарны (торак йортларны да кертеп), корылмаларны һәм алар урнашкан жир
кишәрлекләрен, тиешле биналарның һәм корылмаларның фасадларың һәм
коймаларың тышкы кыяфәтен карап тоту буенча таләпләрне билгеләүче, аларны
төзекләндерү буенча эшләр исемлегә һәм аларны башкаруның ешлыгы;
биналарның (алардагы бүлмәләренң) һәм корылмаларның якың-тирә
территорияләрен төзекләндерүдә катнашу тәртибен билгеләү; жирлек
территориясен төзекләндерүне оештыру (урамнарың яктырту, территорияне
яшелләндерү, урам исемнәре һәм йорт номерлары ызылган күрсәткеч урнаштыру,
кече архитектура формаларың урнаштыру һәм карап тоту);

10) адресация объектларыңа адреслар бирү, үзгәртү, юкка чыгару, урам-юл
челтәре элементларыңа (федераль әһәмияттәге автомобиль юлларыңнан, региональ
яки муниципальара әһәмияттәге автомобиль юлларыңнан, муниципаль районның

жирле әһәмияттәге автомобиль юлларынан тыш) исемнәр бирү, жирлек чикләрендә планлаштыру структурасы элементлары атамаларын бирү, мондый атамаларны үзгәртү, юкка чыгару, дәүләт адреслы реестрында мәгълүмат урнаштыру;

11) авыл хужалыгы житештерүен үстерүгә ярдәм итү, кече һәм урта эшқуарлыкны үстерү өчен шартлар тудыру;

12) жирлектә балалар һәм яшьләр белән эшләү чараларын оештыру һәм гамәлгә ашыру;

13) жәмәгать тәртибен саклауда катнашучы гражданның һәм аларның берләшмәләренә ярдәм күрсәтү, халык дружиналары эшчәнлеген өчен шартлар тудыру;

14) көнкүреш калдыкларын һәм чүп-чар жыюны һәм чыгаруны оештыру;

15) ритуаль хезмәтләр оештыру һәм күмү урыннарын карап тоту».

2. «Жирлекнең жирле үзидарә органнарының жирлекләренә жирле әһәмияттәге мәсьәләләренә кертелмәгән мәсьәләләргә хәл итүгә хокуклары» 6 статьясындагы 1 өлешен түбәндәгә эчтәлекле 11,12 пунктчалар белән тулыландырырга:

«11) торак [законнары](#) нигезендә социаль файдаланудагы торак фондының торак урыннарына наем шартнамәләре буенча гражданның муниципаль торак фондыннан торак урыннары бирү;

12) федераль законнарда билгеләнгән тәртиптә һәм шартларда оешмалар тарафыннан хезмәт күрсәтү сыйфатын бәйсез бәяләүне үткәрүне оештыру өчен шартлар тудыру».

3. 30 статьяны «Жирлек Советы депутаты статусы» яңа редакциядә бәян итәргә:

1. Жирлек Советы депутаты вәкаләтләре аны сайланганнан соң башлана һәм яңа чакырылыш жирле үзидарәнең сайланулы органы эшли башлаганнан бирле туктатыла.

Алдагы чакырылыш авыл жирлегенә Советы депутаты вәкаләтләре жирлек Советы оешкан көннән туктатыла.

2. Жирлек Советы депутаты, әлегә Уставта билгеләнгән очрақлардан тыш, депутат эшчәнлеген төп эш урыны буенча хезмәт һәм хезмәт вазыйфаларын башкару белән бергә алып бара.

3. Жирлек Советы депутаты, жирле үзидарәнең сайланулы вазыйфасы заты 2008 елның 25 декабрендәгә «Коррупциягә каршы торында» 273-ФЗ номерлы Федераль [законда](#) һәм башка федераль законнарда билгеләнгән чикләүләргә һәм тыюларны үтәргә һәм бурычларны үтәргә тиеш. Жирлек Советы депутаты, үз вәкаләтләрен даими нигездә башкаручы, хокуклы түгел:

1) эшмәкәрлек эшчәнлегенә белән шәхсән яки ышанычлы затлар аша шөгыйльләнергә, шулай ук хужалык итүче субъект белән идарә итүдә катнашырга (торак, торак-төзелеш, гараж кооперативларыннан, бакчачылык, яшелчәчелек, дача кулланучылар кооперативларыннан, билгеләнгән тәртиптә теркәлгән күчмәсез милек милекчеләргә һәм һөнәр берлегенә ширкәтләреннән тыш), әгәр федераль законнарда башкасы каралмаган булса яисә әгәр федераль законнар һәм Татарстан Республикасы законнары нигезендә муниципаль хокукый актта билгеләнгән тәртиптә аңа әлегә оешма белән идарә итүдә катнашырга йөкләнмәгән булса;

2) башка түләүле эшчәнлек белән шөгыйльләнергә, мөгаллимлек, фәнни һәм башка ижади эшчәнлектән тыш. Шулай ук вакытта мөгаллимлек, фәнни һәм башка

ижади эшчәнлек бары тик чит ил дәүләтләре, халыкара һәм чит ил оешмалары, чит ил гражданны һәм гражданлыгы булмаган затлар акчалары хисабына гына финанслана алмый, әгәр Россия Федерациясенә халыкара килешүдә яки Россия Федерациясе законнарында башкача каралмаган булса;

3) Россия Федерациясенә халыкара шартнамәсендә яисә Россия Федерациясе законнарында башкасы каралмаган булса, идарә органнары, попечительлар яки күзәтчелек советлары, Россия Федерациясе территориясендә эшләүче чит ил коммерцияле булмаган хөкүмәтнеке булмаган һәм аларның структур бүлекчәләре составына керергә.

4. Жирлек Советы депутатына үз вәкаләтләрен законнар, жирлек Советы карарлары нигезендә каршылыксыз гамәлгә ашыру өчен шартлар тәмин ителә.

5. Жирлек Советы депутаты жирлек Советы тарафыннан расланган депутат этикасы кагыйдәләрен үтәргә, шул исәптән түбәндәге йөкләмәләрен үтәргә тиеш:

1) шәхсән яисә аның якин туганнарына кагылышлы мәсьәләләрен хәл иткәндә жирле үзидарә органнары, оешмалар, вазыйфай затлар, муниципаль хезмәткәрләр һәм гражданны эшчәнлегенә йогынты ясау өчен депутат статусыннан файдаланмаса;

2) депутат вазыйфаларын объектив башкаруда шик уятырга мөмкин булган тәртиптән тыелырга, шулай ук аның абруена яисә жирлек советы абруена зыян китерергә сәләтле низаглы ситуацияләрдән котылырга.;

3) мәнфәгатьләр конфликты барлыкка килү куркынычы янаганда - шәхси кызыксыну депутатлык вазыйфаларының объектив башкарылуына тәсир итә яки йогынты ясий ала торган хәл, бу хакта жирлек советына хәбәр итә һәм әлегә мәнфәгатьләр конфликтын булдырмауга яки жайга салуга юнәлтелгән аның карарын үтәргә мөмкин;

4) жирлек Советында билгеләнгән халык алдында чыгыш ясау кагыйдәләрен үтәргә;

5) депутат эшчәнлегә белән бәйле булмаган максатларда, Федераль закон нигезендә конфиденциаль характердагы белешмәләргә кертелгән, депутат вазыйфаларын үтәү белән бәйле рәвештә аңа билгеле булган мәгълүматларны таратмаса һәм кулланмаса;

6) физик һәм юридик затлардан депутат вазыйфаларын үтәүгә бәйле рәвештә бүләкләр алмаса (бүләкләр, акчалата бүләк, ссудалар, хезмәт күрсәтүләр, күңел ачу, ял итү, транспорт чыгымнары һәм башка бүләкләүләр).

4. «Башкарма комитет вәкаләтләре» 49 статьясын яңа редакциядә бәян итәргә:

1. Авыл жирлеге башкарма комитеты:

1) планлаштыру, бюджет, финанс һәм исәпкә алу өлкәсендә:

- жирлек бюджеты проекттын, жирлекнең комплекслы социаль-икътисади үсеш планнары һәм программалары проектларын эшли һәм Совет каравына чыгара;

- жирлек бюджетын раслауны һәм үтәүне тәмин итә, жирлекнең комплекслы социаль-икътисади үсеш программаларының һәм планнарының үтәлешен оештыра;

-аның үтәлешен контрольдә тотат;

- жирлек бюджеты үтәлеше турында хисап, жирлекнең комплекслы социаль-икътисади үсеш программаларының һәм планнарының үтәлеше турында отчет эзерли;

- жирле салымнар һәм жыемнар билгели, үзгәртә һәм юкка чыгара;

- жирлекнең икътисад һәм социаль өлкәсе торышын характерлый торган статистик күрсәткечләр жыюны һәм күрсәтелгән мәгълүматларны законнарда билгеләнгән тәртиптә дәүләт хакимияте органнарына бирүне оештыра.

2) жирлек территориясендә муниципаль милек белән идарә итү өлкәсендә:

- жирлекнең муниципаль милеккә мөлкәте белән идарә итә, муниципаль милек объектларын төзү, сатып алу, куллану, алар белән эш итү һәм арендау мәсьәләләрен хәл итә;

- муниципаль милектә булмаган предприятиеләр, оешмалар белән жирлекнең икътисади һәм социаль үсешендә хезмәттәшлек итү турында килешүләр төзи;

- жирлек территориясендә халыкка хезмәт күрсәтү өлкәсендә төрле милек формасындагы предприятиеләр булдыруга ярдәм итә;

- муниципаль заказны формалаштыра һәм урнаштыра;

- жирлекне төзекләндерү, халыкка коммунал хезмәт күрсәтү, социаль инфраструктура объектларын төзү һәм ремонтлау, продукция житештерү, халыкның көнкүреш һәм социаль - мәдәни ихтыяжларын канәгатьләндерү өчен кирәкле хезмәтләр күрсәтү, моның өчен каралган үз матди һәм финанс чараларын кулланып башка эшләрне башкаруга заказ бирүче булып тора;

- энергияне сак тоту һәм энергетика нәтижәләлеген арттыру өлкәсендә муниципаль программаларны гамәлгә ашыра, жирлек чикләрендә муниципаль торак фонды булган күп фатирлы йортларга энергетика тикшерүен оештыра, энергияне сак тоту һәм энергетика нәтижәләлеген арттыру турында законнарда каралган башка чаралар оештыра һәм үткәрә.

- жирлекнең коммунал инфраструктурасы системаларын комплекслы үстерү [программасын](#) эшли һәм тормышка ашыра, аларга карата таләпләр Россия Хөкүмәте тарафыннан билгеләнә.

3) Халыкны һәм территорияләрне гадәттән тыш хәлләрдән саклау, яклау өлкәсендә

- жирлекнең торак пунктлары чикләрендә беренчел янгын куркынычсызлыгы чараларын үткәрүне тәмин итә;

-жәмәгать тәртибен саклауда катнашучы граждандарга һәм аларның берләшмәләренә ярдәм күрсәтә, халык дружиналары эшчәнлеген өчен шартлар тудыра;

4) халыкка торак-коммунал, көнкүреш, сәүдә һәм башка хезмәт күрсәтү өлкәсендә:

- халыкны жәмәгать туклануы, сәүдә һәм көнкүреш хезмәте күрсәтү белән тәмин итү өчен шартлар тудыра, базарлар, ярминкәләр оештыра;

- халыкның ялын оештыру һәм мәдәният оешмалары хезмәтләре белән тәмин итү өчен шартлар тудыра;

- жирлек территориясендә физик культура һәм массакүләм спорт үсеше өчен шартлар тудыра, жирлекнең рәсми физкультура-сәламәтләндерү һәм спорт чараларын үткәрүне оештыра;;

- жирлекнең архив фондларын формалаштыра;

- жирлектә балалар һәм яшьләр белән эшләр бунча чаралар оештыра һәм тормышка ашыра;

- ритуаль хезмәтләр күрсәтүне оештыра һәм жирләү урыннарын карап тотуны тәмин итә;

5) төзекләндерү өлкәсендә:

-жирлек территориясен төзекләндерү кагыйдәләрен раслый, шул исәптән биналарны (торак йортларны да кертеп), корылмаларны һәм жир кишәрлекләрен

карап тоту буенча да, тиешле Биналарның һәм корылмаларның фасадларын һәм киртэләрен тышкы кыяфәтенә карата да таләпләр раслый;

- төзекләндерү буенча эшләр исемлеген һәм аларны башкару ешлыгын раслый;

- биналарның (алардагы бүлмәләренң) һәм корылмаларның милекчеләренң якын-тирә территорияләренә төзекләндерүдә катнашу тәртибен билгеләү;

- тирә-юнь территорияләрен төзекләндерүне (урамнарны яктырту, территорияләренә яшелләндерүне, урам исемнәре һәм йорт номерлары язылган күрсәткечләр урнаштыруны, кече архитектура формаларын урнаштыруны һәм карап тотуны да кертеп) оештыра;

- адресация объектларына адреслар бирә, адресларны үзгәртү, юкка чыгару, урам-юл челтәре элементларына атамалар бирү (федераль әһәмияттәге автомобиль юлларыннан, төбәк яки муниципаль ара әһәмияттәге автомобиль юлларыннан, муниципаль районның жирле әһәмияттәге автомобиль юлларыннан тыш);

жирлек чикләрендә планлаштыру структурасы элементлары атамаларын бирә, мондый атамаларны үзгәртә, юкка чыгара;

- дөүләт адреслы реестрында мәгълүмат урнаштыра;

- көнкүреш калдыкларын һәм чүп-чар жыюны һәм чыгаруны оештыра;

б) мәдәният, спорт һәм балалар һәм яшьләр белән эшләү өлкәсендә:

- балалар һәм яшьләр белән эшләү чараларын оештыра һәм гамәлгә ашыра;

7) авыл хужалыгын һәм эшкуарлыкны үстерү өлкәсендә:

- кече һәм урта эшмәкәрлекне үстерү өчен шартлар тудыра, авыл хужалыгы житештерүен үстерүдә шартлар тудыра;

8) федераль законнар һәм Татарстан Республикасы законнары жирле үзидарә органнарына тапшырылган аерым дөүләт вәкаләтләрен үтәү өлкәсендә:

- федераль законнар һәм Татарстан Республикасы законнары нигезендә жирле үзидарә органнарына тапшырылган аерым дөүләт вәкаләтләрен гамәлгә ашыра;

- дөүләт вәкаләтләрен гамәлгә ашыру өчен бирелгән матди һәм финанс чараларын исәпкә алып бара һәм тиешле файдалануны тәмин итә;

- федераль законнарда һәм Татарстан Республикасы законнарында билгеләнгән тәртиптә тапшырылган дөүләт вәкаләтләрен гамәлгә ашыру турында хисаплар тапшыра;

- Жирлекнең жирле үзидарә органнары карамагында булган матди ресурслардан һәм финанс чараларыннан өстәмә файдалануны тәмин итә, жирлек Советы карарлары нигезендә аларга тапшырылган аерым дөүләт вәкаләтләрен гамәлгә ашыру өчен;

- кирәк булганда, Чирмешән муниципаль районы Финанс-бюджет палатасы белән жирлек бюджетын формалаштыру һәм үтәү буенча вәкаләтләренә тапшыру турында килешү төзи

9) башка вәкаләтләр:

- жирлек башлыгы эшчәнлеген оештыру, хокукый, мәгълүмати, матди-техник һәм башка яктан тәмин итүне башкара;

- жирлекнең жирле әһәмияттәге мәсьәләләрен хәл итү максатларында гражданнырны жирлек өчен әһәмиятле булган социаль әһәмиятле эшләренә (шул исәптән дежурлыкларны) ирекле рәвештә башкаруга жәлеп итү турында карар кабул итә һәм аларны үткөрүне оештыра.

- жирлекнең жирле әһәмияттәге мәсьәләләре буенча, законнар, әлеге Устав, жирлек Советы карарлары белән жирлек Советы яисә башка жирле үзидарә органнары вәкаләтләреннән тыш, башка вәкаләтләренә гамәлгә ашыра.

2. Башкарма комитет жирлекнең жирле әһәмияттәге мәсьәләләренә кертелмәгән мәсьәләләренә хәл итү буенча түбәндәге вәкаләтләренә гамәлгә ашыра:

- жирлек музейлары булдыра;
- жирлектә нотариус булмаган очракта законнарда каралган нотариаль гамәлләр башкару;
- опека һәм попечительлек эшчәнлеген тормышка ашыруда катнаша;
- жирлек территориясендә жирле милли-мәдәни мохтариятләренәң хокукларын тормышка ашыру белән бәйлә эшчәнлекне тормышка ашыру өчен шартлар тудыра;
- туризм өчен шартлар тудыру;
- муниципаль янғын сагы булдыру;
- опека һәм попечительлек эшчәнлеген тормышка ашыруда катнашу;
- Россия Федерациясе халыкларының милли-мәдәни үсешенә һәм жирлек территориясендә миллиләтара мөнәсәбәтләр өлкәсендә чараларны тормышка ашыруга ярдәм итә;
- жирлек территориясендә муниципаль предприятиеләр һәм учреждениеләренә мобилизация эзәрләү чараларын оештыруда һәм тормышка ашыруда катнаша;
- кеше хокукларын тәмин итүгә җәмәгать контролен гамәлгә ашыручы ижтимагый күзәтчелек комиссияләренә ярдәм күрсәтә һәм мәҗбүри тоту урыннарында булган затларга ярдәм итә.

- «Россия Федерациясендә инвалидларны социаль яклау турында» 1995 елның 24 ноябрәндәге 181-ФЗ номерлы Федераль закон нигезендә инвалидларның ижтимагый берләшмәләренә, шулай ук Гомумроссия инвалидлар ижтимагый берләшмәләре тарафыннан оештырылган оешмаларга ярдәм күрсәтә.

- федераль законнарда билгеләнгән тәртиптә һәм шартларда оешмалар хезмәт күрсәтүләренәң сыйфатын бәйсез бәяләүне оештыру өчен шартлар тудыру;

- торақ законнары нигезендә социаль файдаланудагы торақ фондының торақ урыннарына наем шартнамәләре буенча гражданның муниципаль торақ фондыннан торақ урыннары бирү.

3. Авыл жирлегенәң жирле үзидарә органнары әлегә статьяның 1 өлешендә күрсәтелгән мәсьәләләренә хәл итәргә, федераль законнарда каралган булса, башка дәүләт вәкаләтләренә гамәлгә ашыруда катнашырга, шулай ук башка муниципаль берәмлекләренәң жирле үзидарә органнары, дәүләт хакимияте органнары компетенциясенә кермәгән һәм федераль законнар һәм Россия Федерациясе субъектлары законнары белән аларның компетенциясеннән төшереп калдырылмаган һәм жирле бюджетлар керемнәре исәбеннән, Россия Федерациясе бюджет системасы бюджетларыннан бирелгән бюджетара трансфертлардан һәм түләүләренәң өстәмә нормативлары буенча салым керемнәре керемнәреннән тыш, башка мәсьәләләренә хәл итәргә хокуклы».

5. «Муниципаль норматив хокукый актларны бастырып чыгару (халыкка җиткерү) һәм аларның үз көченә керү тәртибе» 71 статьясындагы 9 пунктка түбәндәге эчтәлекле пунктча өстәргә:

«- массакуләм мәгълүмат чараларында «Татарстан Республикасы хокукый мәгълүматының рәсми порталы» Интернет-ресурсын урнаштыру юлы белән.

6. «Жирлектә бюджет процессы» 78 статьясын яңа редакциядә бәян итәргә:

1. Жирлек бюджетын формалаштыру, раслау, үтәү һәм аның үтәлешен контрольдә тоту жирлекнең жирле үзидарә органнары тарафыннан мөстәкыйль гамәлгә ашырыла. Жирлек бюджетын формалаштыру, раслау һәм үтәү тәртибе

Россия Федерациясе Бюджет кодексы, федераль законнар һәм алар нигезендә кабул ителгән Татарстан Республикасы Бюджет кодексы һәм Татарстан Республикасы законнары белән билгеләнә.

2. Жирлек бюджеты проекты, жирлек советы карары, жирлек бюджетын раслау турында, аның үтәлеше турында еллык хисап, квартал саен район бюджетын үтәүнең барышы һәм жирле үзидарә органнары муниципаль хезмәткәрләре, муниципаль учреждениеләр хезмәткәрләре саны турында мәгълүмат, аларны тотуга факттагы чыгымнарны күрсәтеп, рәсми бастырып чыгарылырга (халыкка житкерелергә) тиеш.

3. Жирлек советының чираттагы финанс елына һәм план чорына жирле бюджет турында Россия Федерациясе бюджет системасы бюджетларының керемнәрен (чыгымнарын) үзгәртүгә китерә торган карар проектын жирлек Советына керткәннән соң кабул ителгән салымнар һәм жыемнар турындагы норматив-хокукый актларына үзгәрешләр кертүне күздә тотучы норматив хокукый актларында Чираттагы финанс елыннан соң килгән елның 1 гыйнварыннан да соңга калмыйча жирлек Советының күрсәтелгән норматив хокукый актларының үз көченә керүе турындагы нигезләмәләрне үз эченә алырга тиеш.

5. Жирлек бюджеты проекты Чирмешән муниципаль районы Бәркәтә авыл жирлегенә Советының муниципаль хокукый акты нигезендә өч елга (чираттагы финанс елына һәм план чорына) төзелә һәм раслана.

6. Жирлек бюджеты проекты, Россия Федерациясе Бюджет кодексы һәм аның Бюджет кодексына туры китереп, кабул ителгән Бюджет кодексы нигезендә, жирлек башкарма комитеты тарафыннан билгеләнгән тәртиптә һәм срокларда төзелә.

7. Чираттагы финанс елына һәм план чорына жирлек бюджеты проекты тәү түбәндәгеләргә нигезләнә:

Россия Федерациясе Президентының Россия Федерациясе Федераль Собраниясенә Юлламасының Россия Федерациясендә бюджет сәясәтен (бюджет сәясәтенә таләпләр) билгели торган нигезләмәләре;

бюджет сәясәтенең төп юнәлешләре һәм салым сәясәтенең төп юнәлешләре;

Россия Федерациясе таможня-тариф сәясәтенең төп юнәлешләре;

социаль-икътисадый үсеш фаразы;

озак вакытлы чорга бюджет фаразы (бюджет фаразы проекты, бюджет фаразына үзгәрешләр кертү проекты);

муниципаль программалар (муниципаль программалар проектлары, күрсәтелгән программаларга үзгәрешләр проектлары).

8. Бюджет турындагы карарда бюджет керемнәренә гомуми күләме, чыгымнарның гомуми күләме, бюджет дефициты (профициты), шулай ук Россия Федерациясе Бюджет кодексы, Россия Федерациясе субъектлары законнары, Муниципаль берәмлекләрнең вәкиллекле органнарының муниципаль хокукый актлары (бюджет турында законнардан (карарлардан) тыш) белән билгеләнгән башка күрсәткечләр булырга тиеш.

9. Жирлек бюджеты турындагы карар белән составы Россия Федерациясе Бюджет кодексы, аның нигезендә кабул ителгән Татарстан Республикасы Бюджет кодексы һәм Татарстан Республикасы законнары, жирлек Советының муниципаль хокукый актлары нигезендә билгеләнә торган күрсәткечләр раслана.

10. Район бюджеты турындагы карар белән билгеләнә:

район бюджеты керемнәренә Баш администраторлары исемлегенә;

район бюджеты кытлыгын финанслау чыганакларының Баш администраторлары исемлеге;

чыгымнар төрләрә бүлекләрә, бүлекчәләрә, максатчан статьялары, төркемнәрә (төркемнәрә һәм төркемнәрә) буенча йә чыгымнар төрләрә бүлекләрә, бүлекчәләрә, максатчан статьялары (муниципаль программалар һәм программага карамаган эшчәнлек юнәлешләрә), чыгымнар төрләрә төркемнәрә (төркемнәрә һәм төркемнәрә) һәм (яисә) максатчан статьялар (муниципаль программалар һәм программага карамаган эшчәнлек юнәлешләрә), Чираттагы финанс елына һәм план чорына бюджет чыгымнары классификациясенә чыгымнар төрләрә (төркемнәрә һәм төркемнәрә) буенча, шулай ук әлегә Кодекста, законда, законда билгеләнгән очрактарда бюджет чыгымнары классификациясенә бүлекләрә һәм бүлекчәләрә Чирмешән муниципаль районы Бәркәтә авыл җирлеге Советының муниципаль хокукый акты белән;

Чираттагы финанс елына һәм план чорына бюджет чыгымнарының ведомство структурасы;

гавами норматив йөкләмәләрне үтәүгә юнәлдерелә торган бюджет ассигнованиеләрненә гомуми күләме;

чираттагы финанс елында һәм план чорында Россия Федерациясә бюджет системасының башка бюджетларыннан алына торган һәм (яки) башка бюджетларына бирелә торган бюджетара трансфертлар күләме;

план чорының беренчә елына район бюджеты чыгымнарының шартлы рәвештә расланган чыгымнарының гомуми күләме район бюджеты чыгымнарының гомуми күләменә кимендә 2,5 проценты күләмендә (максатчан билгеләнеше булган Россия Федерациясә бюджет системасының башка бюджетларыннан бюджетара трансфертлар исәбенә каралган бюджет чыгымнарын исәпкә алмыйча), план чорының икенчә елына район бюджеты чыгымнарының гомуми күләменә кимендә 5 проценты күләмендә (максатчан билгеләнеше булган Россия Федерациясә бюджет системасының башка бюджетларыннан бюджетара трансфертлар хисабына каралган бюджет чыгымнарын исәпкә алмыйча);

чираттагы финанс елына һәм план чорына җирлек бюджеты кытлыгын финанслау чыганаклары;

чираттагы финанс елыннан һәм план чорының һәр елыннан соң килә торган елның 1 гыйнварына муниципаль эчке бурычның иң югары чиге (шул исәптән муниципаль гарантияләр буенча бурычның иң югары чиген күрсәтеп);

җирлек бюджетының Россия Федерациясә Бюджет кодексы һәм аның нигезендә кабул ителгән Татарстан Республикасы Бюджет кодексы, Чирмешән муниципаль районы Бәркәтә авыл җирлеге Советының муниципаль хокукый актлары белән билгеләнгән башка күрсәткечләрә.

11. Җирлек бюджеты турындагы карар проекты белән бер үк вакытта җирлек Советына Россия Федерациясә Бюджет кодексы нигезендә документлар һәм материаллар тапшырыла.

12. Җирлек бюджеты турында карар проектын карау һәм аның теләүнең муниципаль хокукый актында билгеләнгән раслау тәртибе чираттагы финанс елының 1 гыйнварыннан бюджет турындагы карарның үз көченә керүен, шулай ук күрсәтелгән карар белән Россия Федерациясә Бюджет кодексының 184.1 статьясы нигезендә күрсәткечләрне һәм характеристикаларны раслауны күздә тотарга тиеш.

13. Җирлек бюджеты турындагы карар 1 гыйнвардан үз көченә керә һәм, әгәр Россия Федерациясә Бюджет кодексы яки җирлек бюджеты турындагы карарда башкасы каралмаган булса, финанс елының 31 декабрә кадәр гамәлдә була.

Жирлек бюджеты турындагы карар, аңа кул куелганнан соң ун көннән дә соңга калмыйча, билгеләнгән тәртиптә рәсми бастырып чыгарылырга тиеш.

14. Жирлекнең жирле үзидарә органнары жирлек бюджетының баланслылыгын һәм бюджет хокук мөнәсәбәтләрен җайга салу, бюджет процессын гамәлгә ашыру, муниципаль бурыч дефициты, күләме һәм структурасы, жирлекнең бюджет йөкләмәләрен үтәү буенча федераль законнарда һәм Татарстан Республикасы законнарында билгеләнгән үтәлешен тәэмин итә.

15. Жирлек бюджеты керемнәре Россия Федерациясенә бюджет законнары, салымнар һәм җыемнар турындагы законнар һәм башка мәҗбүри түләүләр турындагы законнар нигезендә формалаша.

16. Жирлек бюджеты чыгымнары Россия Федерациясә Бюджет кодексында каралган рәвешләрдә гамәлгә ашырыла.

Федераль дәүләт хакимияте органнары, Татарстан Республикасы дәүләт хакимияте органнары вәкаләтләрен финанслауга жирлек бюджеты чыгымнарын гамәлгә ашыру, федераль законнарда һәм Татарстан Республикасы законнарында билгеләнгән очраклардан тыш, рөхсәт ителми.

17. Муниципаль милек объектларына бюджет инвестицияләре Россия Федерациясә Бюджет кодексы нигезендә гамәлгә ашырыла.

2 нче кушымта
Татарстан Республикасы
Чирмешән муниципаль районы
Бәркәтә авыл җирлеге Советы
карарына
15 апрель 2015 ел, № 72

«Татарстан Республикасы Чирмешән муниципаль районы Бәркәтә авыл җирлеге» муниципаль берәмлеге Уставына үзгәрешләр һәм өстәмәләр кергү турында» карар проекты буенча гражданның тәкъдимнәрен һәм гражданның фикер алышуларда катнашуын исәпкә алу

ТӘРТИБЕ

1. Чирмешән муниципаль районы Бәркәтә авыл җирлеге Советының «Татарстан Республикасы Чирмешән муниципаль районының Бәркәтә авыл җирлеге муниципаль берәмлеге Уставы турында» гы карары проектына тәкъдимнәр Чирмешән муниципаль районының Бәркәтә авыл җирлеге Советына түбәндәге адрес буенча кертелә: 423106, Татарстан Республикасы, Чирмешән районы, Бәркәтә авылы, Ленин урамы, 76а йорт, яисә факс буенча (84396) 2-64-66 язма рәвештә яисә кушымта итеп бирелә торган төзәтмәләр таблицасы рәвешендә:

№/№ п/п	Статья, өлеш, пункт, пунктча	Устав тексты	Уставка төзәтмә тексты	Төзәтмәне исәпкә алып проект тексты	Төзәтмә авторы (Ф.И.А., адрес, телефон, эш (уку) урыны)

Тәкъдимнәр Чирмешән муниципаль районы Бәркәтә авыл җирлеге Советының «Татарстан Республикасы Чирмешән муниципаль районы Бәркәтә авыл җирлеге» муниципаль берәмлеге Уставы турында» гы карары стендка урнаштыру юлы белән басылганнан соң бер ай дәвамында 8 сәгатьтән 17 сәгәткә кадәр эш көннәрендә кабул ителә.

2. Ачык тыңлауларда катнашу өчен гаризалар түбәндәге адрес буенча (423106, Татарстан Республикасы, Чирмешән районы, Бәркәтә авылы, Ленин урамы, 76 а йорт), шәхсән яки почта аша («Устав турында фикер алышу» яки «халык алдында тыңлауларга» конвертында тамгасы белән), шулай ук 2-64-66 телефоны буенча (84396) 2-64-66 факс буенча кабул ителә. Гражданның тәкъдимнәре Чирмешән муниципаль районы Бәркәтә авыл җирлеге Советы хезмәткәрләре тарафыннан теркәлә һәм карау өчен авыл җирлеге Советының эш комиссиясенә тапшырыла.

3 нче кушымта
Татарстан Республикасы
Чирмешән муниципаль районы
Бәркәтә авыл жирлегә Советы
караына
15 апрель 2015 ел, № 72

**Татарстан Республикасы Чирмешән муниципаль районы Бәркәтә
авыл жирлегә Советының «Татарстан Республикасы Чирмешән
муниципаль районы Бәркәтә авыл жирлегә» муниципаль берәмлегә
Уставына үзгәрешләр һәм өстәмәләр керту турында» карары проекты
буенча ачык тыңлаулар үткәру
ТӘРТИБЕ**

1. Чирмешән муниципаль районы Бәркәтә авыл жирлегә Советының «Татарстан Республикасы Чирмешән муниципаль районы Бәркәтә авыл жирлегә» муниципаль берәмлегә Уставына үзгәрешләр һәм өстәмәләр керту турында» гы карары проекты буенча ачык тыңлаулар (алга таба - гавами тыңлаулар) Чирмешән муниципаль районы Бәркәтә авыл жирлегә Уставы, әлегә Тәртип нигезендә үткәрелә.

2. Ачык тыңлауларда Чирмешән муниципаль районының Бәркәтә авыл жирлегендә яшәүчеләр (алга таба - авыл халкы) үзләренә тәкъдимнәрен дәлилләү өчен чыгыш ясау хокукы белән чыгыш ясылар, алар Чирмешән муниципаль районының Бәркәтә авыл жирлегә Советына халык алдында тыңлаулар үткәру датасына 7 көннән дә соңга калмыйча язмача гаризалар бирәләр.

3. Үз тәкъдимнәрен дәлилләү өчен гариза бирмичә генә чыгыш ясау хокукы белән авыл жирлегә Советы депутатлары, авыл жирлегә башлыгы, аның урынбасары, авыл жирлегә башкарма комитеты житәкчесе, район прокуроры, Россия Федерациясе һәм Татарстан Республикасы Территориаль дәүләт хакимияте органнары һәм идарәсенә Чирмешән районындагы вәкаләтле вәкилләре.

4. Ачык тыңлауларда халык алдында чыгыш ясау хокукыннан башка районның барлык кызыксынган кешеләре катнаша ала.

5. Катнашучыларны теркәү ачык тыңлаулар башланьрга 1 сәгать кала башлана.

6. Халык алдында тыңлауларда авыл жирлегә башлыгы яисә аның кушуы буенча районның жирле үзидарә органының башка вазыйфай заты рәислек итә.

7. Халык алдында тыңлаулар рәислек итүченә кереш сүзе белән ачыла, ул утырышта катнашучыларга фикер алышына торган мәсьәләнең асылы, тыңлауларны үткәру тәртибе турында хәбәр итә.

8. Беркетмәне рәсмиләштерү, кергән тәкъдимнәренә, киңәшләренә исәпкә алу өчен, рәис тәкъдиме буенча гавами тыңлаулар секретариаты рәислек итүче һәм секретариатның ике әгъзасы составында сайлана.

9. Төп доклад белән авыл жирлегә Советы депутаты, Авыл жирлегә Советының жирле үзидарә, Совет, хокук тәртибе, экология һәм халык

куркынычсызлыгы буенча даими комиссиясе карары белән вәкаләтле вәкил чыгыш ясый.

10. Ачык тыңлауларда катнашучылар, чыгыш ясау хокукы белән, гариза бирү вакытына карап, чират тәртибендә үз тәкъдимнәрен аргументацияләү өчен чакырыла.

11. Ачык тыңлауларда катнашучыларның чыгышлары 7 минуттан артык дәвам итәргә тиеш түгел. Рәислек итүче рәхсәте белән чыгыш ясау өчен вакыт озайтылырга мөмкин, ләкин 2 минуттан да артык түгел.

12. Ачык тыңлауларда катнашучылар чыгыш тәмамлангандан соң рәислек итүче рәхсәте белән сораулар бирергә хокуклы.

13. Халык тыңлауларында катнашучылар ачык тыңлаулар барышына тыкшынырга, аларны өзәргә һәм аларны үткәргә комачауларга хокуклы түгел.

14. Ачык тыңлаулар уздырганда тәртипне үтәү ачык тыңлауларда катнашу өчен мәжбүри шарт булып тора.

15. Ачык тыңлауларда катнашучылар тарафыннан уздыру тәртибе бозылган очракта, рәислек итүче аларны утырыш залыннан чыгаруны таләп итәргә хокуклы.

16. Чыгышлар тәмамлангандан соң, рәислек итүче ачык тыңлаулар секретариаты житәкчесенә гавами тыңлаулар барышында әйтелгән тәкъдимнәренә, киңәшләренә ачыклау өчен сүз бирә ала.

17. Ачык тыңлауларда катнашучыларның барлык кисәтүләре һәм тәкъдимнәре секретариатка язма рәвештә тапшырыла һәм гавами тыңлаулар беркетмәсенә кушыла.

18. Ачык тыңлаулар беркетмәсе рәислек итүче тарафыннан имзалана һәм авыл жирлегә Советы материалларында билгеләнгән тәртиптә саклана.

19. Ачык тыңлаулар нәтижәләре буенча бәяләмә Авыл жирлегә Советының жирле үзидарә, Совет, хокук тәртибе, экология һәм халык куркынычсызлыгы буенча даими комиссиясе тарафыннан әзерләнә.

20. Ачык тыңлаулар нәтижәләре буенча бәяләмә стендта урнаштыру юлы белән бастырып чыгарылырга тиеш.

21. Ачык тыңлаулар үткәрүне оештыру һәм матди-техник яктан тәәмин итү авыл жирлегә Советы аппараты һәм авыл жирлегә башкарма комитеты тарафыннан жирле бюджет хисабына башкарыла.